

**Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності Закарпатської області**

**Організація та проведення об'єктового
тренування з питань цивільного захисту
закладу вищої освіти**

Методичні рекомендації

Ужгород - 2019

Упорядники:

начальник навчально-методичного центру ЦЗ та БЖД Закарпатської області полковник служби цивільного захисту Богдан Р.І.

Завідувач Ужгородських територіальних курсів ЦЗ та БЖД *Бейка Т.С.*, майстер виробничого навчання *Волошин В.Г.*

Методичні рекомендації розроблені в допомогу педагогічним працівникам та технічного персоналу вищих навчальних закладів, фахівцям структурних підрозділів УДСНС в Закарпатській області та педагогічним працівникам навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Закарпатської області з організації підготовки та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту.

ВСТУП

Однією з важливих ланок в системі заходів із запобігання і реагування на надзвичайні ситуації є навчання керівного складу та фахівців з питань цивільного захисту закладів вищої освіти діям у надзвичайних ситуаціях.

Затрати на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій незрівнянно більші ніж витрати для організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. А втрату здоров'я чи життя людиною не можна компенсувати ніякими коштами.

Навчання учасників освітнього процесу діям у надзвичайних ситуаціях має дві складові – теоретичну і практичну.

До практичної складової належать об'єктові тренування (далі ОТ) з питань цивільного захисту. Підготовка та проведення ОТ з питань цивільного захисту в закладах вищої освіти здійснюється відповідно до вимог ряду нормативно-правових актів держави, зокрема:

Кодекс цивільного захисту України.

Навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця за програмами підготовки населення діям у надзвичайних ситуаціях, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту (стаття 40).

„Порядок підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту” (постанова КМУ від 26.06.2013 № 443).

Спеціальні навчання (тренування) проводяться з метою відпрацювання практичних навичок керівного складу та фахівців сил цивільного захисту, необхідних для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захисту населення і територій у разі їх виникнення, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, перевірки готовності сил цивільного захисту (пункт 17).

„Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях” (постанова КМУ від 26.06.2013 № 444, із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 592 від 26.07.2018).

Навчання населення складається (крім інших напрямків) з практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту (пункт 5).

Навчання працюючого населення здійснюється безпосередньо на підприємстві, в установі та організації згідно з програмами підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань ЦЗ (пункт 6).

Практична підготовка - це спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту, що проводяться суб'єктами господарювання відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, планів локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки та планів цивільного захисту на особливий період, затверджених в установленому законодавством порядку (пункт 9).

Технологія проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту закладу вищої освіти

Об'єктові тренування з питань цивільного захисту передбачають підготовчий період, періоди проведення тренування та розбору його результатів.

Підготовчий період тренування

❖ За півтора місяця до проведення ОТ - наказ керівника закладу вищої освіти: вихідні дані (тема, навчальні цілі, строк та місце проведення), керівництво тренуванням, склад тих, хто навчається, та посередники при них, порядок їх підготовки і допуску до тренування, кошторис витрат тощо

❖ Підготовка керівництва на спеціально організованих закладом вищої освіти інструктивно-методичних заняттях та інструктажів, що проводяться майстрами виробничого навчання Ужгородських територіальних курсів ЦЗ та БЖД під час яких, відпрацьовуються плануючі документи з проведення тренування

❖ Підготовка навчальних місць, містечок та натурних діляниць, засобів імітації, системи управління та оповіщення

▪ Оцінка готовності персоналу до тренування та складання відповідного акту: перевірка плануючих документів та підготовки керівництва тренування;

▪ вибіркова перевірка знань з в обсязі програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;

▪ знання заходів з безпеки працівників, які залучаються до практичних заходів за тренуванням;

▪ огляд готовності спеціалізованих ланок, груп ЦЗ та навчально-виробничої бази до тренування.

Період проведення тренування

I етап

II етап

Перевірка реальності плануючих документів з ЦЗ їх розрахунків та визначення рівня готовності персоналу до їх реалізації, дослідження сталості функціонування у НС

Розіграш дій, заслуховування органів управління, контроль служб, формувань, вивчення розроблених ними документів, виконання практичних заходів

Практичні заходи проводяться з імітацією руйнувань, пожеж, вибухів, зон затоплення і зараження, задимлення, аварій на трубопроводах і ємкостях, ступінь якої залежить від навчальних цілей, особливостей СГ, характеру місцевості і наявності імітаційних засобів. Окремі елементи доповнюються позначенням: знаками, покажчиками, прапорцями, пояснювальними написами тощо.

I	II	III
Розбір тренування керівником, аналіз та оцінка дій тих, хто навчався, з наведенням фактів і цифрових показників, постановка задач для усунення недоліків	Обговорення підсумків тренування на розширеному засіданні об'єктової комісії з питань НС, на підставі рішення видання наказу керівника про стан готовності закладу вищої освіти до вирішення завдань ЦЗ	У разі необхідності внесення уточнень та змін до плануючої документації з ЦЗ. Не пізніше 10 днів з часу закінчення тренування складання звіту та його подання до відділу з питань надзвичайних ситуацій міста (району) та територіального органу ДСНС України

Відповідно до пункту 17 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444, графіки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту затверджуються щороку керівниками підприємств, установ та організацій і узгоджуються з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та територіальними органами ДСНС.

I. Підготовка та проведення

об'єктового тренування з питань цивільного захисту закладу вищої освіти

Об'єктові тренування готуються та проводяться закладами вищої освіти з метою відпрацювання їх учасниками алгоритмів дій з організації та здійснення заходів, які передбачені планами реагування на надзвичайні ситуації, планами цивільного захисту на особливий період.

Алгоритм підготовки та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту

<i>Терміни виконання</i>	<i>Назва алгоритму</i>	<i>Зміст алгоритму</i>
---------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

I. Підготовка ОТ

Не менш ніж за 2 місяця до початку тренування	Підготовка керівництва тренування	Навчання керівного складу ЦЗ, начальника штабу керівництва об'єктовим тренуванням закладу вищої освіти на базі Ужгородських територіальних курсів ЦЗ та БЖД
За 1,5 місяця до початку тренування	Визначення вихідних даних	<p>Основою підготовки тренування, його організації та планування є вихідні дані:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тема і тривалість тренування; • мета або цілі тренування; • навчальні питання; • етапи тренування; • склад учасників тренування, послідовність залучення їх та на який термін; • місце (район) тренування; • обстановка, на фоні якої буде проводитись навчання та інше
	Розробка наказу “Про підготовку та проведення ОТ з питань ЦЗ”	Наказ керівника закладу вищої освіти „Про підготовку та проведення об'єктового тренування з питань ЦЗ”
Після видання наказу “Про підготовку та проведення ОТ з питань ЦЗ”	Розробка „Календарного плану підготовки ОТ з питань ЦЗ”	На підставі наказу розробляється календарний план підготовки ОТ, у якому визначається зміст заходів, терміни та час їх проведення, виконавці. Він обов'язково передбачає: організаційні заходи; розробку документів тренування; підготовку керівництва та учасників тренування, групи управління та посередників; підготовку учбових місць та навчально-матеріальної бази
Не пізніше, ніж за місяць до його початку	Розробка Плану проведення ОТ та додатків до плану	<p>План проведення об'єктового тренування з питань ЦЗ затверджується керівником тренування і доводиться до виконавців.</p> <p>Розроблення додатків до плану проведення тренування (план об'єкта з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки, графік нарощування обстановки з переліком ввідних, схема розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів тренування).</p>

За 20 днів до початку тренування	Розробка особистих планів керівництва ОТ	Особисті плани розробляються в довільній формі і повинні відображати порядок опрацювання навчальних питань учасниками тренування, заходи щодо всебічного забезпечення, дотримання заходів безпеки. Особисті плани можуть розроблятися текстуально або графічно і затверджуються керівником тренування.
За 20 днів до початку тренування	Розробка плану імітації на ОТ	Визначення основних завдань стосовно імітації на тренування за кожною ввідною, складу імітаційної команди, а також яка техніка і майно залучається для проведення імітації. Оформлення плану імітації.
За 0,5 місяця до початку тренування	Розробка Плану рекогносцировки місць практичного відпрацювання питань	Обґрунтування вибору району (місць) проведення ОТ. Визначення на місцевості розташування навчальних місць (дільниць) по відпрацюванню практичних питань, місць розташування техніки, яка залучається на тренування, маршрутів екстреної евакуації, пунктів надання домедичної допомоги постраждалим. Оформлення плану рекогносцировка.
За 10 – 5 днів до початку тренування	Розроблення наказу керівника закладу освіти «Про створення комісії з оцінки готовності (допуску) працівників до проведення ОТ	Складання наказу за пунктами: вихідні дані (склад комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення ОТ та її завдання щодо перевірки документів та особистої підготовки керівництва навчанням та інших учасників тренування.
За 15 – 5 днів до початку тренування	Проведення занять з персоналом, який залучається до ОТ	Організація проведення занять з працівниками які входять до складу спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту за тематикою спеціальної підготовки до дій у НС, та працівниками, що не входять до складу ланок, груп цивільного захисту за тематикою загальної підготовки до дій у НС.
За 1 тиждень до початку тренування	Проведення інструктажу по заходам безпеки	Визначення заходів безпеки при використанні техніки, інструментів та обладнання. Визначення заходів безпеки при виконанні заходів імітації. Доведення визначених заходів безпеки до персоналу, який залучається на ОТ.

У продовж тижня до початку тренування	Складання акту за результатами роботи комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу закладу вищої освіти до проведення ОТ	Перевірки документів та особистої підготовки керівництва тренування та інших учасників тренування, вибіркової перевірки знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях. Порядок перевірки знання заходів безпеки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних питань.
II. Проведення ОТ		
<p>Для більш якісного опрацювання конкретних питань можуть вручатися тим, кого навчають, імітаційні талони.</p> <p>Протягом тренування керівництвом ОТ ведеться спостереження:</p> <ul style="list-style-type: none"> за оповіщенням і збором керівного складу цивільного захисту, керівників структурних підрозділів, посередників для доведення обстановки і постановки першочергових завдань; за виконанням попереджувальних заходів по зменшенню можливого впливу наслідків надзвичайної ситуації на діяльність закладу; за виконанням Плану реагування в залежності від обстановки, яка склалася внаслідок виникнення тієї чи іншої надзвичайної ситуації; за виконанням заходів зупинки освітнього процесу; за організацією колективного захисту персоналу та студентів; за відпрацюванням питань підвищення сталості роботи закладу; за виконанням заходів евакуації; за діями по ліквідації наслідків надзвичайної ситуації; <p>в ході спостереження накопичується матеріал для проведення розбору</p>		
III. Підбиття підсумків та розбір проведення ОТ		
<p>Розбираються та оцінюються всі практичні заходи, які виконані у ході тренування, конкретні дії тих, хто навчається, за етапами тренування згідно з критеріями оцінки ОТ. Підбиваються підсумки щодо досягнення навчальної мети, вказуються недоліки, що мали місце, вказується, на що треба звернути увагу надалі при відпрацюванні заходів з підготовки ЦЗ.</p> <p>Обговорення підсумків тренування на розширеному засіданні об'єктової комісії з питань НС, на підставі рішення видання наказу керівника про стан готовності СГ до вирішення завдань ЦЗ</p>		
Не пізніше 10 днів після проведення тренування	Звіт про організацію проведення тренування	За підсумками ОТ про результати його проведення складається Звіт про організацію проведення тренування, подання його до відділу з питань надзвичайних ситуацій міста (району) та територіального органу ДСНС України

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОБ'ЄКТОВОГО ТРЕНУВАННЯ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ,

2.1. Організація керівництва, функції керівника тренування, штабу керівництва, посередників, керівників на навчальних місцях з проведення практичних заходів.

Керівником ОТ є керівник суб'єкта господарювання. До складу керівництва також входять: заступники, начальник штабу керівництва, помічники керівника тренування.

Керівник ОТ персонально відповідає за організацію, підготовку та проведення заходу.

Штаб керівництва ОТ створюється як тимчасовий орган для забезпечення розробки документів з проведення практичних заходів, підготовки навчальної матеріально-технічної бази, пунктів управління, робочих місць тих, хто навчається, засобів зв'язку та оповіщення, організаційно-методичного керівництва ОТ та управління силами цивільного захисту, які беруть в ньому участь.

Чисельність працівників штабу керівництва ОТ визначається керівником тренування і залежить від обсягу завдань, що вирішуються під час підготовки і проведення ОТ.

До складу штабу керівництва ОТ можуть входити:

помічник керівника з матеріально-технічного забезпечення;

помічник керівника з евакуації;

помічник керівника з імітації.

Помічники керівника та керівники на навчальних місцях з проведення практичних заходів СОН призначаються з числа посадових осіб закладу вищої освіти, найбільш підготовлених з питань цивільного захисту. Їх кількість залежить від теми, масштабів ОТ і визначається з урахуванням охоплення тих, хто навчається. Вони беруть участь у розробці планових документів і на їх основі складають свої особисті плани роботи на період ОТ.

Обов'язки керівництва ОТ з питань цивільного захисту:

Керівник ОТ зобов'язаний:

знати вимоги документів з питань попередження та реагування на надзвичайні ситуації, дійсний стан справ закладу вищої освіти, рівень готовності керівного складу і спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту до практичного виконання заходів цивільного захисту;

визначити в наказі «Про підготовку та проведення ОТ» основні вихідні дані ОТ: тему, мету і завдання, етапи і навчальні питання, склад керівництва і учасників, час і місце дій сил і засобів, обсяг і порядок обладнання навчальних місць для створення фронту робіт (матеріали, сили, строки, конкретні ділянки), питання матеріального, технічного, фінансового, медичного забезпечення;

керувати розробкою документів з ОТ, підготовкою його учасників;

досягати в ході ОТ повного і якісного відпрацювання навчальних питань шляхом послідовного нарощування та ускладнення обстановки, здійснення

систематичного контролю особисто і через заступників (помічників) за діями тих, хто навчається;

забезпечити суворе дотримання всіма учасниками заходів безпеки, збереження матеріальних цінностей закладу вищої освіти і власності громадян, економії витрат матеріально-технічних засобів, які виділяються на ОТ;

по завершенні ОТ, підготувати і провести його розбір з керівництвом, у ході якого дати оцінку практичним діям учасників і визначити шляхи усунення недоліків;

організувати розробку наказу «Про підсумки проведення ОТ».

На штаб керівництва ОТ покладається:

підготовка необхідних матеріалів для визначення керівником вихідних даних і задуму проведення практичних заходів;

розробка документів з організації і проведення ОТ, контроль за підготовкою учасників і району тренування;

погодження особистих планів заступників керівника ОТ та посередницького апарату та , організація зв'язку, управління;

збирання, узагальнення, аналіз даних дій тих, хто навчається, у ході тренування, підготовка даних щодо найбільш доцільного використання сил цивільного захисту при веденні рятувальних та інших невідкладних робіт, доведення результатів до особового складу, керівництва і посередників;

організація контролю за підготовкою керівного складу, способів швидкого доведення наказів, розпоряджень і даних про обстановку до підлеглих;

здійснення контролю за виконанням поставлених завдань, дотримання заходів безпеки і правил зберігання документів, підготовка матеріалів для розбору тренування;

вивчення прийомів і способів проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, а також перевірка нових теоретичних поглядів і положень з організації дій сил при ліквідації наслідків стихійних лих, аварій і катастроф;

вивчення і узагальнення передового досвіду проведення заходів цивільного захисту і втілення його в практику підготовки з цивільного захисту;

контроль за збором та поверненням на свої місця учасників ОТ, а також за приведенням у порядок району ОТ , техніки і майна;

підготовка доповідей та звіту про результати тренування.

Помічник керівника ОТ з матеріально-технічного забезпечення зобов'язаний:

брати участь у розробці заходів і організувати їх матеріально-технічне забезпечення згідно з задумом і планом ОТ;

створювати під час ОТ обстановку (фронт роботи), яка дозволяє глибоко і всебічно відпрацьовувати завдання щодо безперебійного матеріально-технічного забезпечення діяльності закладу вищої освіти;

організувати правильну розстановку та використання техніки, забезпечення її пально-мастильними матеріалами, витрати моторесурсів;

доповідати керівнику ОТ про виконання завдань матеріально-технічного забезпечення і пропозиції щодо його удосконалення;
готувати звітні матеріали за результатами ОТ для загального розбору.

Помічник керівника ОТ з питань евакуації зобов'язаний:

брати участь в розробці і здійсненні заходів, пов'язаних з евакуацією працівників закладу вищої освіти до замиської зони та відселення населення з небезпечних зон, їх розміщення;

контролювати діяльність евакуаційних органів при підготовці і в ході ОТ, стежити за роботою транспорту і дотриманням заходів безпеки при перевезенні евакуйованих;

організувати всебічне забезпечення евакуйованих медичним обслуговуванням, харчуванням, теплом на збірних пунктах і маршрутах евакуації;

готувати звітні матеріали про підсумки ОТ для загального розбору і конкретні пропозиції щодо удосконалення евакуаційних заходів.

Помічник керівника ОТ з імітації зобов'язаний:

згідно з задумом і планом ОТ, визначити склад імітаційної команди, необхідні засоби імітації, зв'язок і переміщення;

розробити план імітації з обґрунтуванням необхідних засобів і матеріалів, часу на обладнання навчальних місць для практичних робіт, «прив'язати» його до місцевості, погодити з адміністрацією закладу вищої освіти і представити керівнику ОТ на затвердження;

організувати і особисто керувати створенням ділянок імітації, забезпечити їх охорону до початку ОТ;

керувати підготовкою імітаційної команди і організовувати інструктаж та прийняття заліків від її особового складу із заходів безпеки при роботі з імітаційними засобами;

підтримувати постійний і надійний зв'язок з керівником ОТ, проводити імітацію суворо за Планом ОТ або за вказівками (розпорядженнями) керівника тренування, забезпечуючи безпеку імітаційної команди і всіх учасників ОТ;

по закінченню ОТ організувати приведення в порядок робочих місць, збір невикористаних або знешкоджених засобів імітації, що не спрацювали;

провести розбір практичних дій імітаційної команди і підготувати пропозиції для загального розбору проведення ОТ.

Посередники при тих, хто навчається, є представниками керівника ОТ, які надають допомогу керівникові у проведенні практичних заходів, а також здійснюють контроль за діями тих, хто навчається, та дотриманням ними заходів безпеки.

Посередники призначаються при силах, що залучаються до ОТ, підпорядковуються керівнику та начальнику штабу керівництва ОТ.

До початку ОТ посередники вивчають порядок його проведення та плануючі документи.

Під час ОТ посередники здійснюють постійний контроль за діями учасників, здійснюють розіграш дій з урахуванням задуму, вивчають зміст прийнятих рішень, відпрацьованих документів, об'єктивно оцінюють роботу учасників ОТ (особливо їх практичні дії). У терміни, які встановлені керівником ОТ, надають матеріали до розбору, готують та проводять часткові розбори.

Посередникам категорично забороняється втручатися у дії учасників ОТ, крім випадків, що ведуть до порушення техніки безпеки, зриву розіграшу дій, можуть призвести до матеріальних збитків та порушення екології в районі проведення тренування.

2.2. Навчальними цілями ОТ для різних груп учасників є:

Для керівного складу цивільного захисту закладу вищої освіти:

аналізу даних про стан, який може виникнути під час надзвичайної ситуації;

прийняття найбільш доцільних рішень у відповідності до обстановки, яка виникає у НС;

вміння своєчасно доводити завдання до виконавців та здійснювати контроль за її виконанням;

підготовки необхідних матеріалів для визначення вихідних даних для проведення ОТ;

розробки документів з організації підготовки і проведення ОТ, контроль за підготовкою учасників і району (місць) проведення заходів;

погодження особистих планів заступників керівника ОТ, посередницького апарату та інше;

збирання, узагальнення аналізу даних дій учасників ОТ;

здійснення контролю за виконанням поставлених завдань, дотримання заходів безпеки у ході підготовки і проведення ОТ;

підготовки доповідей та звіту про результати ОТ.

Для педагогічних працівників та технічного персоналу закладу вищої освіти:

відпрацювання питань Програми загальної підготовки працівників до дій у НС, порядку дій персоналу згідно плану реагування на НС;

формування практичних навичок під час дій за командами, розпорядженнями, сигналами, оповіщеннями про НС;

участь в проведенні комплексу робіт щодо ліквідації наслідків НС, евакуаційних, протипожежних та медико-санітарних заходів.

Для студентів закладу вищої освіти:

вироблення в студентів умінь, навичок правильно і чітко діяти у різних надзвичайних ситуаціях для захисту свого здоров'я та життя;

удосконалення теоретичних знань та практичних навичок під час захисту від наслідків надзвичайних ситуацій;

практична перевірка вміння студентів користуватися засобами індивідуального захисту, тренування у виконанні нормативів з використання індивідуальних засобів захисту, уміння виготовляти найпростіші засоби захисту органів дихання, надавати першу медичну допомогу;

формування і розвиток високих морально-психологічних якостей: мужності, відваги, витримки, ініціативи та кмітливості, взаємної виручки.

2.3. Підготовка учасників об'єктового тренування з питань ЦЗ

Кожному навчанню передують теоретична підготовка його учасників у двох напрямках:

а) на базі Ужгородських територіальних курсах ЦЗ та БЖД з періодичністю один раз на три роки проходить підготовку (перепідготовку) категорія слухачів „Керівники суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та їх заступники, функціональні обов'язки яких пов'язані із забезпеченням цивільного захисту” (додаток 1 до постанови КМУ від 23.10.2013 № 819 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 230 від 28.03.2018);

б) за місцем роботи:

члени спеціалізованих ланок, груп ЦЗ проходять теоретичну підготовку в складі навчальних груп за темами загальної та спеціальної програм підготовки;

педагогічні працівники та технічний персонал закладу вищої освіти, які не призначені до складу спеціалізованих ланок, груп ЦЗ проходять підготовку в складі навчальних груп за загальною програмою підготовки (вимоги наказу ДСНС від 08.08.2014 № 458).

Важливою складовою підготовки учасників ОТ є проведення інструктивно-методичних занять та інструктажів майстрами виробничого навчання навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Закарпатської області в закладах вищої освіти, що проводять об'єктові тренування з питань цивільного захисту. Під час першої робочої зустрічі з керівництвом закладу вищої освіти, майстер виробничого навчання погоджує план проведення інструктивно-методичних занять та інструктажів.

Метою інструктивно-методичних занять є підвищення професійної майстерності заступників (помічників) керівника тренування, персоналу штабу керівництва тренуванням перед проведенням об'єктового тренування з питань цивільного захисту.

На інструктивно-методичних заняттях перевіряються знання основних положень з проведення об'єктових тренування з питань цивільного захисту, під керівництвом майстра виробничого навчання відпрацьовуються документи з проведення тренування, показується методика підготовки натурних ділянок, рубежів, місць з відтворення обстановки та роботи штабу керівництва під час відпрацювання практичних заходів за тренуванням.

Інструктивно-методичні заняття проводяться майстрами виробничого навчання безпосередньо на робочих місцях тих, хто навчається або спеціально обладнаних навчальних місцях з відтворення обстановки та роботи штабу керівництва у період тренування.

З посередниками та працівниками, які на час тренування призначаються керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт та/або залучаються до проведення таких заходів і робіт, проводяться інструктажі.

В ході інструктажів відпрацьовуються наступні питання:
 уточнюється порядок проведення практичних заходів;
 вивчаються обсяг і послідовність виконання практичних заходів;
 вивчаються заходи безпеки під час проведення ОТ.

Під час інструктажів до учасників ОТ доводять «Інструкцію по виконанню заходів безпеки при підготовці та проведенні тренування», яка затверджується керівником ОТ. Учасники ОТ розписуються про ознайомлення з Інструкцією у відомості.

2.4. Розробка документів з підготовки та проведення ОТ

В залежності від складності об'єктових тренувань підготовчий період може бути від 1 до 2 місяців (не менше 45 днів!). При цьому розробляється відповідна документація, готуються керівництво тренування, посередники та навчальна матеріально-технічна база.

В підготовчий період розробляються наступні документи:

- 1) наказ керівника закладу вищої освіти „Про підготовку та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту”;
- 2) Календарний план підготовки ОТ;
- 3) План проведення ОТ;
- 4) Особисті плани учасників ОТ;
- 5) План рекогносцировки місць практичного відпрацювання питань;
- 6) Інструкція по виконанню заходів безпеки при підготовці та проведенні ОТ;
- 7) План імітації, імітаційні талони.

Після проведення ОТ розробляються наступні документи:

- 13) наказ „Про підсумки проведення тренування”;
- 14) План усунення недоліків, виявлених під час проведення ОТ;
- 15) Звіт про організацію проведення ОТ.

Підготовка до ОТ здійснюється на підставі наказу керівника закладу вищої освіти „Про підготовку та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту” (*Додаток 1*). Наказ складається за пунктами: вихідні дані (тема, навчальні цілі, строк та місце проведення), призначення керівництва тренування, а також визначення складу тих, хто навчається, посередників при них, порядок їх підготовки і допуску до тренування, строки та обсяг робіт з підготовки місць (ділянок) проведення практичних заходів, відповідальні виконавці, матеріально-технічне забезпечення, кошторис на підготовку та проведення тренування. Відпрацювання змісту констатуючої частини наказу, змісту розпорядчої частини наказу. Оформлення проекту наказу.

На підставі наказу розробляється календарний план підготовки ОТ (Додаток 2), у якому визначається:

- зміст заходів, терміни та час їх проведення;
- виконавці заходів;
- розробка документів тренування;
- підготовка штабу керівництва навчання та посередників;
- підготовка учасників тренування;
- підготовка учбових місць та навчальної матеріально-технічної бази.

Відповідно до вимог наказу розробляється план проведення ОТ (Додаток 3), який затверджується керівником ОТ і доводиться до виконавців за 1,5-2 місяця до його початку.

План проведення ОТ є основним документом, який визначає хід тренування, послідовність відпрацювання навчальних питань, розробляється текстуально з такими додатками: план об'єкта з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки, графік нарощування обстановки з переліком ввідних, схема розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів, погодинний графік нарощування обстановки з переліком ввідних; схема розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх зміст.

План проведення ОТ включає:

- тему;
- мету (цілі);
- час проведення;
- місце проведення;
- склад учасників;
- порядок проведення (зміст етапів тренування, навчальні питання, що відпрацьовуються на кожному етапі);
- порядок та час проведення загального та часткових розборів.

На підставі Плану проведення ОТ заступники та помічники керівника тренування, посередники розробляють (за потребою) особисті плани (Додаток 4). Складання особистих планів починається з вивчення (опрацювання) вихідних даних, визначених керівником ОТ, а саме: тема, тривалість, мета або цілі, етапи, навчальні (учбові) питання, склад керівництва і посередників та тих, хто навчається, послідовність залучення їх на ОТ та на який термін, район проведення, обстановка, на тлі якої буде проводитись ОТ та інше.

Розділи особистих планів повинні відповідати кількості етапів ОТ, а також відведеного для них часу.

Особисті плани розробляються в довільній формі, текстуально або графічно і затверджуються керівником ОТ.

З метою уточнення окремих питань і деталей Плану проведення ОТ із керівним складом ЦЗ на основі плану рекогносцировки місць практичного відпрацювання питань (Додаток 5) проводиться рекогносцировка навчальних місць.

Практичні заходи тренування проводяться з імітацією руйнувань, пожеж, вибухів, зон затоплення і зараження, задимлення, аварій на трубопроводах і ємностях, ступінь якої залежить від навчальних цілей, особливостей підприємства, установи, організації, характеру місцевості і наявності імітаційних засобів. Окремі елементи доповнюються засобами позначення: знаками, покажчиками, прапорцями, пояснювальними написами. Тому у підготовчому періоді розробляється план імітації (*Додаток 6*), а в ході тренування, відповідно до створеної обстановки, можуть вручатися тим, кого навчають, імітаційні талони, в яких вказується характер ураження.

З метою забезпечення заходів безпеки на об'єктовому тренуванні розробляється Інструкція з дотримання заходів безпеки на об'єктовому тренуванні (*Додаток 7*).

2.5. Оцінка готовності (допуск) персоналу закладу вищої освіти до проведення ОТ.

Для проведення оцінки готовності персоналу до проведення тренування керівником закладу освіти видається наказ «Про створення комісії з оцінки готовності (допуску) працюючого персоналу до проведення спеціального об'єктового тренування» (*Додаток 8*), в якому визначається склад комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення об'єктового тренування та її завдання щодо перевірки документів та особистої підготовки керівництва тренуванням та інших учасників тренування.

До складу комісії з оцінки готовності (допуск) персоналу до проведення тренування включаються посадові особи, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням цивільного захисту, пожежної безпеки та охорони праці, а також представник відповідного територіального органу ДСНС України. Очолює її голова комісії з питань надзвичайних ситуацій закладу вищої освіти.

Під час допуску проводиться:

перевірка документів та особиста підготовка заступників, помічників керівника тренування та керівника штабу керівництва н тренуванням;

вибіркова перевірка знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;

перевірка знання заходів безпеки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних питань;

огляд з визначенням ступеня готовності спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту та навчальної бази до тренування .

За результатами роботи комісія складає акт, що затверджується керівником закладу вищої освіти (*Додаток 9*).

III. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА РОЗБІР ПРОВЕДЕННЯ ОТ

3.1. Організація розбору проведеного ОТ, підготовка матеріалів з аналізу дій його учасників.

Після виконання всіх навчальних питань, передбачених Планом проведення ОТ, керівник тренування проводить узагальнення (підбиття) підсумків проведення ОТ, тобто аналізує та оцінює дії тих, кого навчають.

Розбір є заключною частиною ОТ. Варто наголосити, що матеріал для розбору готується під час проведення практичних заходів.

Заступники, помічники керівника тренування, посередники на основі постійного і всебічного вивчення роботи та дій учасників навчання готують матеріали для загального розбору у вигляді коротких висновків, пропозицій та в установлені керівником тренування терміни подають їх до штабу керівництва ОТ або керівнику тренування .

При проведенні розбору керівником тренування здійснюється аналіз та дається оцінка дій тих, хто навчався, з наведенням фактів і цифрових показників, здійснюється постановка завдань для усунення недоліків.

Під час підбиття підсумків нагадується задум, тема, етапи, навчальні питання, склад учасників, загальна обстановка. Розбираються та оцінюються всі практичні заходи, конкретні дії тих, хто навчався, за етапами підготовки і проведення тренування.

3.2. Оформлення звіту про проведення тренування та його результати

За результатами проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту не пізніше 10 днів після проведення навчання з часу їх закінчення складається звіт про проведення навчання (*Додаток 10*), який підписується керівником підприємства, установи, організації, і подається до місцевого органу виконавчої влади (органу місцевого самоврядування) та територіального органу ДСНС України.

Список літератури:

1. Кодекс цивільного захисту України, № 5403-VI від 02.10.2012.
2. Закон України “Про правовий режим надзвичайної ситуації” від 16.03.2000 №1550-III.
3. Закон України “Про об’єкти підвищеної небезпеки” від 18.01.2001 № 2245-III.
4. Закон України “Про боротьбу з тероризмом” від 20.03.2003 № 638 IV.
5. Закон України “Про захист людини від дій іонізуючих випромінювань” від 14.01.1998 № 15/98-ВР.
6. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” від 24.02.1994 № 4004-XII.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 № 368 “Про порядок класифікації НС за їх рівнями” (із змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 29.05.2013 №380).
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 № 1200 “Про затвердження Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами радіаційного та хімічного захисту”.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841 “Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру”.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 №733 “Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв’язку у сфері цивільного захисту”.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 № 819 “Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов’язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту”(із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 230 від 28.03.2018).
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 №738 “Про затвердження Порядку ведення обліку надзвичайних ситуацій”.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2013 №397 “Про затвердження переліку суб’єктів господарювання, в яких створюється відомча пожежна охорона”.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 №443 “Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту”.
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 №444 “Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях” (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 592 від 26.07.2018).
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 “Про єдину державну систему цивільного захисту”.
17. Наказ МВС України від 05.11.2018 № 879 “Про затвердження Правил техногенної безпеки”.

18. Наказ МВС України від 21.10.2014 № 1112 “Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання” (із змінами від 23.04.2019 №302).

19. Наказ МНС України від 07.09.2010 № 761 “Про методичні рекомендації з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об’єктах господарської діяльності у разі виникнення надзвичайних ситуацій”.

20. Наказ МВС України від 16.10.2018 № 835 “Про затвердження Типового положення про територіальні курси цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності”.

21. Наказ ДСНС України від 06.06.2014 №310 “Про затвердження Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях”(із змінами, внесеними згідно з наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій N 458 від 08.08.2014).

22. Наказ МОН України від 21.11.2016 № 1400 “Про затвердження Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту”.

23. Наказ МОН України від 15.08.2016 № 974 “Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України.

ДОДАТКИ

Додаток 1

НАКАЗ

(найменування суб'єкта господарювання)

***Про підготовку та проведення
спеціального об'єктового тренування
з питань цивільного захисту
на _____***

(найменування суб'єкта господарювання)

У констатуючій частині вказується:

термін та характер проведення ОТ;

тема ОТ;

цілі ОТ для всіх груп учасників;

місце (район) проведення ОТ.

У розпорядчій частині вказується:

керівник ОТ, штаб керівництва ОТ, відповідальні особи та помічники з певних напрямків і посередники;

склад учасників тренування;

організація управління і зв'язку під час ОТ;

порядок підготовки до ОТ всіх груп тих, кого навчають (порядок підготовки і терміни проведення ОТ, вивчення ними керівних документів та навчально-методичної літератури, вивчення питань, які підлягають опрацюванню в ході ОТ, проведення інструктивного заняття, розробка документів на підготовку і проведення ОТ, підготовку працівників, вивчення ними програми і питань опрацювання в ході ОТ, решта нормативів ЦЗ, вивчення інструкції з заходів безпеки та інше);

матеріально-технічне і медичне забезпечення ОТ;

підготовка і використання в ході ОТ майна і матеріалів;

порядок, обсяг і терміни підготовки місця (району) проведення ОТ (виробничих та інших приміщень, споруд, навчальної матеріально-технічної бази ЦЗ, безпечних районів; сил і засобів, які виділяються для цих цілей, відповідальні особи і виконавці);

практичні заходи щодо підвищення стійкості роботи закладу вищої освіти;

ділянки імітації, обсяг кожної з них і необхідні для цього сили і засоби;

заходи щодо зберігання державної та особистої власності в місцях проведення ОТ;

заходи безпеки під час проведення ОТ;

норми витрати матеріальних засобів;

термін готовності до ОТ.

Керівник (назва закладу освіти)

підпис

ініціали, прізвище

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник

об'єктового тренування

«__» _____ 20__ року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
підготовки об'єктового тренування з питань цивільного захисту в

№ з/п	Заплановані заходи	Термін проведення	Виконавці	Відмітка про виконання
1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ				
1.	Нарада з керівним складом цивільного захисту закладу вищої освіти на тему: «Стан цивільного захисту і основні завдання з організації підготовки та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту». Постановка завдань підлеглим.	__.__.20__ __.	Керівник закладу освіти, посадова особа з питань цивільного захисту	
2.	Уточнення та коригування плануючих документів з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки закладу вищої освіти.	До __.__.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу.	
3.	Уточнення з керівництвом органів управління, сил і засобів цивільного захисту, які залучаються на тренування, визначення обсягів практичних заходів в ході проведення тренування та їх матеріально-технічного забезпечення.	До __.__.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	

№ з/п	Заплановані заходи	Термін проведення	Виконавці	Відмітка про виконання
4.	Визначення вихідних даних для планування і проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту, вирішення організаційних питань.	До ___.___.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
5.	Проведення рекогносцировки місць відпрацювання практичних заходів об'єктового тренування.	До ___.___.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
6.	Розроблення задуму об'єктового тренування.	До ___.___.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
7.	Розроблення кошторису витрат на підготовку та проведення об'єктового тренування.	До ___.___.__.	Заступник керівника тренування з матеріально-технічного забезпечення	
8.	Обговорення розроблених документів на проведення об'єктового тренування, їх коригування та затвердження.	До ___.___.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
9.	Доведення плану проведення об'єктового тренування до його учасників.	До ___.___.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
2. РОЗРОБКА ДОКУМЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНУВАННЯ				
1.	Розроблення та затвердження наказу «Про підготовку та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту».	До ___.___.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	

№ з/п	Заплановані заходи	Термін проведення	Виконавці	Відмітка про виконання
2.	Розроблення, узгодження та затвердження плану проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту та додатків до нього.	До __.__.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
3.	Розроблення та затвердження плану рекогносцировки.	До __.__.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
4.	Розроблення та затвердження плану імітації.	До __.__.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
5.	Розроблення особистих планів заступників, помічників керівника тренування, посередників, керівників на навчальних місцях.	До __.__.__.	Заступники, помічники керівника тренування, посередники, керівники на навчальних місцях.	
6.	Розроблення та затвердження інструкції щодо додержання заходів безпеки на об'єктовому тренуванні з питань цивільного захисту.	До __.__.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
7.	Розроблення наказу про створення комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту.	До __.__.__.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	

3. ПІДГОТОВКА ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ, СИЛ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ПРАЦЮЮЧОГО ПЕРСОНАЛУ ДО ТРЕНУВАННЯ

№ з/п	Заплановані заходи	Термін проведення	Виконавці	Відмітка про виконання
1.	Вивчення нормативних документів, навчально-методичної літератури та досвіду інших закладів вищої освіти з питань підготовки і проведення об'єктових тренувань з питань цивільного захисту.	Протягом підготовчого періоду до тренування	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
2.	Проведення інструктивно-методичних занять з заступниками (помічниками) керівника тренування, персоналом штабу керівництва тренуванням.	Згідно плану проведення інструктивно-методичних занять	Педагогічні працівники НМЦ ЦЗ та БЖД Закарпатської області	
3.	Проведення інструктажів з посередниками та працівниками, які на час проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту призначаються керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт.	Згідно плану проведення інструктажів	Педагогічні працівники НМЦ ЦЗ та БЖД Закарпатської області	
4.	Проведення консультацій з особами, що очолюють об'єктові спеціалізовані ланки, групи цивільного захисту.	Протягом підготовчого періоду до навчання	Педагогічні працівники НМЦ ЦЗ та БЖД Закарпатської області	

№ з/п	Заплановані заходи	Термін проведення	Виконавці	Відмітка про виконання
5.	Проведення занять з працівниками закладу вищої освіти за програмами підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях, згідно організаційно-методичних вказівок щодо навчання населення, рекомендацій та настанов ДСНС України.	Згідно розкладу занять, графіку надання консультацій	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу, особи, що очолюють об'єктові групи, ланки цивільного захисту	
6.	Вивчення інструкції щодо дотримання заходів безпеки на об'єктовому тренуванні з питань цивільного захисту. Проведення інструктажів з учасниками тренування щодо дотримання ними заходів безпеки під час проведення тренування.	До _____._____.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
4. ЗАХОДИ З МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ				
1.	Забезпечення учасників об'єктового тренування з питань цивільного захисту майном, матеріалами, технікою, обладнанням, аварійно-рятувальним інструментом, засобами індивідуального захисту, засобами пожежогасіння, засобами зв'язку, медичними засобами.	До _____._____.	Заступник керівника тренування з матеріально-технічного забезпечення	
2.	Забезпечення автотранспорту, який буде задіяний в ході проведення тренування паливно-мастильними матеріалами, проведення його техогляду та усунення несправностей.	До 25.02.19.	Заступник керівника тренування з матеріально-технічного забезпечення	
5. ПІДГОТОВКА НАВЧАЛЬНИХ МІСЦЬ, ДІЛЯНОК				

№ з/п	Заплановані заходи	Термін проведення	Виконавці	Відмітка про виконання
1.	Підготовка навчальних місць (ділянок) з практичного відпрацювання заходів.	До —.—.—.	Начальник штабу керівництва тренуванням, члени штабу	
2.	Підготовка ділянок та засобів імітації.	До —.—.—.	Помічник керівника тренування з імітації	
6. ОЦІНКА ГОТОВНОСТІ (ДОПУСКУ) ПЕРСОНАЛУ ДО ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНУВАННЯ				
1.	Проведення перевірки документів та особистої підготовки керівного складу учасників тренування, вибіркової перевірки знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників до дій у НС.	До —.—.—.	Комісія з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення тренування	
2.	Перевірка знання заходів безпеки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних заходів в ході тренування.	До —.—.—.	Комісія з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення тренування	
3.	Складання акту оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення тренування.	До —.—.—.	Комісія з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення тренування	

Начальник штабу керівництва тренуванням

ПОГОДЖЕНО

Начальник Ужгородського МРВ
Управління ДСНС України
у Закарпатській області

В.Б. Ільницький

« _____ » червня 20__ року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник спеціального
об'єктового навчання

_____ 20__ року

П Л А Н

**проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту
на _____ факультеті ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**

Тема: «Дії керівного складу та членів спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту, педагогічних працівників та студентів університету при виникненні надзвичайної ситуації соціально характеру (захоплення терористами заручників у навчальному корпусі)».

Навчальна мета:

1. Перевірки реальності Плану реагування на надзвичайні ситуації у ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
2. Розробки керівним складом ЦЗ обґрунтованих пропозицій для прийняття рішень та своєчасного доведення завдань до виконавців.
3. Відпрацювання алгоритму дій керівного складу та членів спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту, педагогічних працівників та студентів університету у випадку вчинення на його території надзвичайної ситуації соціального характеру (терористичного акту).
4. Перевірка готовності педагогічних працівників та студентів університету до дій при виникненні надзвичайних ситуаціях.

Термін проведення: ____ квітня 202__ року.

Термін: 4 години.

Місце проведення: територія ДВНЗ «Ужгородський національний університет», навчальний корпус № 4 (пл. Народна, 3) медичний факультет.

Склад учасників навчання: - керівний склад цивільного захисту університету, спеціалізовані ланки, групи цивільного захисту медичного факультету (пост оповіщення та зв'язку факультету, санітарний пост факультету, група охорони громадського порядку факультету, постійний пост оповіщення та зв'язку навчального корпусу № 4), педпрацівники та студенти,

які не призначені до складу ланок, груп ЦЗ, та знаходяться на час проведення тренування у навчальному корпусі.

Навчальні питання:

1. Приведення в готовність органів управління цивільним захистом університету. Організація оповіщення керівного складу цивільного захисту, педпрацівників та студентів.

2. Дії керівного складу ЦЗ, складу формувань ЦЗ, педпрацівників та студентів в умовах виникнення надзвичайної ситуації та ліквідації її наслідків.

Задум навчань: Органи управління, сили і структурні підрозділи, займаючись повсякденною діяльністю, знаходяться в готовності до виконання покладених на них завдань цивільного захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій. Керівний склад ЦЗ, спеціалізовані ланки, групи цивільного захисту медичного факультету, педпрацівники та студенти в основному підготовлені. Система цивільного захисту університету знаходиться в режимі – «повсякденна діяльність».

ХІД ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАННЯ

Час проведення	Обставини (зміст ввідних)	Навчальні питання	Хто залучається	Дії керівника тренування	Дії помічників керівника тренування, посередників	Очікувані дії членів спеціалізованих ланок, груп ЦЗ, педпрацівників та студентів
Перший етап: Організація та проведення заходів ЦЗ при виникненні НС Тривалість: з 11.⁴⁵ до 12.³⁰ 26 квітня 2020 року						
11 ⁴⁵ - 12 ⁰⁰	Ввідна № 1 „Викладач інформує чергового поста зв'язку та оповіщення навч. корпусу № 4 про те, що в аудиторії № 303 невідомими особами захоплено групу студентів та викладача”	1. Оповіщення керівного складу ЦЗ університету, про виникнення надзвичайної ситуації	1. Пост оповіщення та зв'язку навчального корпусу № 4 2. Приймальна ректора університету	1. Через секретаря приймальної „Оголошує збір” керівного складу ЦЗ університету		1. Секретар приймальної передає команду „Оголошено збір!” згідно зі схемою оповіщення першої черги. 2. Про виникнення надзвичайної ситуації доповідає УСБУ в Закарпатській області тел. № _____
11 ⁴⁵ - 12 ⁰⁰		2. Оповіщення керівного складу та фахівців ЦЗ факультету, про виникнення НС	1. Декан факультету 2. Члени поста оповіщення та зв'язку навчальн. корпусу № 4			1. Декан факультету через пост оповіщення та зв'язку навчального корпусу № 4 дає команду „Оголошено збір!”
12 ⁰⁰ – 12 ¹⁵		3. Постановка завдань на виконання заходів ЦЗ при виникненні НС	1. Комісія з питань НС університету. 2. Декан факультету 3. Керівники формувань ЦЗ факультету		1. Посередник при групі управління контролює дії декана факультету	1. Декан факультету ставить завдання: - відповідальному з питань ЦЗ факультету на організацію евакуації учасників освітнього процесу, які знаходяться в навчальному

Час проведення	Обставини (зміст ввідних)	Навчальні питання	Хто залучається	Дії керівника тренування	Дії помічників керівника тренування, посередників	Очікувані дії членів спеціалізованих ланок, груп ЦЗ, педпрацівників та студентів
						<p>корпусі № 4;</p> <ul style="list-style-type: none"> - керівнику поста оповіщення та зв'язку на розгортання поста; - керівнику групи охорони громадського порядку факультету на організацію охорони та розм. учасників освітнього процесу у безпечних місцях; - керівнику санпоста на розгортання санпоста з завданням надання домедичної допомоги потерпілим та підготовки їх до евакуації в лікувальні заклади; - керівнику групи отримання та видачі ЗІЗ та розмітку безпечних місць тимчасового перебування учасників освітнього процесу, які будуть евакуйовані
12 ²⁰ – 12 ⁴⁰		4. Проведення заходів ЦЗ членами спеціалізованих ланок, груп ЦЗ факультету	1. Декан факультету. 2. Керівники спеціалізованих ланок, груп ЦЗ факультету	Контролює дії декана факультету	1. Посередник при посту оповіщення та зв'язку контролює дії поста оповіщення та зв'язку факультету. 2.Посередник при групі охорони громадського порядку контролює здійснення заходів по розмітці безпечних	1. Пост оповіщення та зв'язку повідомляє: - УМВС тел. №_____; - управління НС, ЦЗ м.Ужгород тел. №_____; 2. Група отримання та видачі ЗІЗ проводить огорожу безпечних площадок для тимчасового

Час проведення	Обставини (зміст ввідних)	Навчальні питання	Хто залучається	Дії керівника тренування	Дії помічників керівника тренування, посередників	Очікувані дії членів спеціалізованих ланок, груп ЦЗ, педпрацівників та студентів
					<p>місць для перебування людей, які евакуюються.</p> <p>3. Посередник при групі охорони гром. порядку контролює здійснення заходів по регулюванню потоків людей, які евакуюються та охороні навчального корпусу № 4.</p> <p>4. Посередник при санпоста факультету контролює здійснення заходів по розгортанню санітарного поста.</p> <p>5. Посередник при групі управління контролює здійснення заходів по евакуації учасників освітнього процесу навчального корпусу №4</p>	<p>перебування учасників освітнього процесу, що будуть евакуйовані.</p> <p>3. Група охорони громадського порядку факультету організує направлення учасників освітнього процесу, що евакуюються до безпечних місць та організовують охорону навчального корпусу до прибуття сил МВС.</p> <p>4. Санітарний пост розгортається згідно з Планом розміщення.</p> <p>5. Відповідальний з пит. ЦЗ організовує евакуацію учасників освітнього процесу навчального корпусу № 4</p>
12 ⁴⁰	<p>Ввідна № 2 „При проведенні евакуаційних заходів зазнала травми студентка, місце її знаходження - запасний вихід № 1”</p>	<p>Відпрацювання питання надання першої домедичної допомоги потерпілому</p>	<p>Санітарний пост факультету</p>		<p>Посередник при санітарному посту факультету контролює правильність дій по наданню домедичної допомоги потерпілому</p>	<p>Керівник санітарного поста:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінює стан потерпілого; - дає розпорядження на евакуацію з навч. корпусу; - при необхідності проводить штучне дихання та непрямий масаж серця; - проводить евакуацію потерпілого в лікарняний заклад через швидку меддопомогу

Час проведення	Обставини (зміст ввідних)	Навчальні питання	Хто залучається	Дії керівника тренування	Дії помічників керівника тренування, посередників	Очікувані дії членів спеціалізованих ланок, груп ЦЗ, педпрацівників та студентів
Другий етап: Відпрацювання силової фази ліквідації надзвичайної ситуації Тривалість: з 12 ⁵⁰ до 13 ³⁰ 26 квітня 2020 року						
12 ⁴⁰	Прибуття спеціальних підрозділів МВС України у Закарпатській області		Ректор університету	Доповідає про обставини, які виникли в наслідок НС та про заходи, що були проведені та проводяться		Керівник групи охорони громадського порядку факультету передає повноваження по охороні навчального корпусу № 4 силам МВС України у Закарпатській області
12 ⁴⁰	Прибуття спеціальних підрозділів управління СБ України у Закарпатській області		Ректор університету	Доповідає про обставини, які виникли в наслідок НС та заходи, що були проведені та проводяться		Керівний склад ЦЗ університету та факультету виконує розпорядження командира спеціального підрозділу управління СБ України у Закарпатській області
12 ⁴⁰	Прибуття спеціальних підрозділів медицини катастроф		Ректор університету	Доповідає про обставини, які виникли в наслідок НС та заходи, що були проведені та проводяться		Керівник санітарного поста передає потерпілого для надання допомоги лікарю медицини катастроф
13 ⁰⁰	Відпрацювання силової фази ліквідації надзвичайної ситуації		Спеціальні підрозділи УСБУ, МВС, Медицини катастроф та Управління з НС, ЦЗ м. Ужгород			

Час проведення	Обставини (зміст ввідних)	Навчальні питання	Хто залучається	Дії керівника тренування	Дії помічників керівника тренування, посередників	Очікувані дії членів спеціалізованих ланок, груп ЦЗ, педпрацівників та студентів
13 ³⁰	Закінчення тренування		Ректор університету	Оголошує про закінчення об'єктового тренування		Керівники та члени спеціалізованих ланок та груп ЦЗ, що приймали участь у ОТ звертають пости, обслуговують майно
Третій етап: Розбір тренування Тривалість: з 14⁰⁰ до 15⁰⁰ 26 квітня 2020 року						
14 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰			Керівний склад ЦЗ університету та факультету	Проводить підбиття підсумків (розбір) ОТ	Дають зауваження та роблять висновки практичним діям підлеглих та діям інших учасників ОТ	

Начальник штабу керівництва тренуванням

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник об'єктового тренування з
питань ЦЗ

підпис   *ініціали, прізвище*
____ _ 202__ р.

ОСОБИСТИЙ ПЛАН **відповідальної особи з матеріально-технічного забезпечення**

1. Тема об'єктового тренування: „«Дії керівного складу та членів спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту, педагогічних працівників та студентів університету при виникненні надзвичайної ситуації соціально характеру (захоплення терористами заручників у навчальному корпусі)».

2. Мета тренування:

1. Перевірки реальності Плану реагування на надзвичайні ситуації у ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
2. Розробки керівним складом ЦЗ обґрунтованих пропозицій для прийняття рішень та своєчасного доведення завдань до виконавців.
3. Відпрацювання алгоритму дій керівного складу та членів спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту, педагогічних працівників та студентів університету у випадку вчинення на його території надзвичайної ситуації соціального характеру (терористичного акту).
4. Перевірка готовності педагогічних працівників та студентів університету до дій при виникненні надзвичайних ситуаціях.

Термін проведення: ____ квітня 202__ року.

Термін: 4 години.

Місце проведення: територія ДВНЗ «Ужгородський національний університет», навчальний корпус № 4 (пл. Народна, 3) медичний факультет.

Склад учасників навчання: - керівний склад цивільного захисту університету, спеціалізовані ланки, групи цивільного захисту медичного факультету (пост оповіщення та зв'язку факультету, санітарний пост факультету, група охорони громадського порядку факультету, постійний пост оповіщення та зв'язку навчального корпусу № 4), педпрацівники та студенти,

які не призначені до складу ланок, груп ЦЗ, та знаходяться на час проведення тренування у навчальному корпусі.

Навчальні питання:

1. Приведення в готовність органів управління цивільним захистом університету. Організація оповіщення керівного складу цивільного захисту, педпрацівників та студентів.

2. Дії керівного складу ЦЗ, складу формувань ЦЗ, педпрацівників та студентів в умовах виникнення надзвичайної ситуації та ліквідації її наслідків.

Задум навчань: Органи управління, сили і структурні підрозділи, займаючись повсякденною діяльністю, знаходяться в готовності до виконання покладених на них завдань цивільного захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій. Керівний склад ЦЗ, спеціалізовані ланки, групи цивільного захисту медичного факультету, педпрацівники та студенти в основному підготовлені. Система цивільного захисту університету знаходиться в режимі – «повсякденна діяльність».

Хід об'єктового тренування

<i>Час</i>	<i>Етапи тренування</i>	<i>Дії на етапі</i>	<i>Прим.</i>
9.00	Отримання сигналу оповіщення	Забезпечити безперебійну роботу систем та засобів оповіщення	
9.00.-9.10	Збір керівного складу ЦЗ	Забезпечити пункт управління необхідними засобами та приладами	
9.10	Оголошення термінової евакуації	Забезпечити проходження сигналу до всіх структурних підрозділів закладу	
9.10.-9.15	Проведення евакуації	Забезпечити звільнення шляхів евакуації	
9.15.-10.25	Організація розміщення евакуйованих у безпечних ділянках	Забезпечити розміщення людей, доукомплектування санітарно-медичним майном відповідних ланок	
10.25-10.30	Повернення евакуйованих до закладу	Забезпечити вчасне повернення евакуйованих до закладу, збір виданого майна та ЗІЗ	
10.30-10.40	Збір керівного складу ЦЗ	Забезпечити учасників розбору матеріалами та засобами	

10.40-11.40	Розбір проведення ОТ	Участь у розборі проведення ОТ	
11.40-13.00	Облік та перевірка використаних МТЗ	Забезпечити ретельний облік та перевірку, підготовку до списання використаних МТЗ	

Заступник керівника ОТ

підпис

ініціали, прізвище

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник

об'єктового навчання

«__» _____ 20__ року

ПЛАН

**рекогносцировки місць практичного відпрацювання навчальних питань
на об'єктовому тренуванні з питань цивільного захисту в**

1. Мета рекогносцировки:

визначити місцевість, ділянки, споруди, приміщення для проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту;

- визначити навчальні місця, ділянки проведення практичних заходів та порядок їх відпрацювання;

- визначити шляхи висунення сил цивільного захисту, маршрути руху техніки, маршрут евакуації;

- визначити ділянки проведення імітаційних заходів, їх обсяги та необхідні для цього сили і засоби.

2. Район рекогносцировки: об'єкти та територія _____.

3. Дата проведення рекогносцировки: __ квітня 202_ року.

4. Час проведення рекогносцировки: 10:00. – 12:00.

5. Склад рекогносцировочної групи:

керівник тренування - _____;

начальник штабу керівництва тренуванням - _____;

член штабу - _____;

член штабу - _____;

член штабу _____;

член штабу - _____;

заступник керівника тренування з матеріально-технічного забезпечення – _____;

Порядок проведення рекогносцировки:

<i>№ з/п</i>	<i>Пункти(точки, місця) роботи</i>	<i>Час проведення</i>	<i>Найменування робіт, зміст питань, що вивчаються</i>
1	Навчальний корпус № 4. П'ятий поверх	10 ¹⁰ - 10 ²⁰	Перевірка пожежного стану аудиторій та кабінетів IV ^{го} поверху

<i>№ з/п</i>	<i>Пункти(точки, місця) роботи</i>	<i>Час проведення</i>	<i>Найменування робіт, зміст питань, що вивчаються</i>
2	Сходові марші лівого крила навчального корпусу № 4	10 ²⁵ – 10 ³⁰	Перевірка міцності поручнів та східців
3	Сходові марші правого крила навчального корпусу № 4	10 ³⁵ – 10 ⁴⁰	Перевірка міцності поручнів та східців
4	Навчальний корпус № 4. Третій поверх.	10 ⁴⁰ – 10 ⁵⁰	Перевірка пожежного стану аудиторій та кабінетів III ^{го} поверху
5	.....		
6	.....		
7	Запасні виходи та центральний вхід в навчальний корпус № 4	11 ²⁰ – 11 ³⁰	Перевірка відкриття дверей, наявність фіксування дверей у розчиненому положенні
8	Кабінет коменданта навчального корпусу № 4	11 ³⁰ - 11 ⁵⁰	Перевірка та уточнення розподілу потоків евакуації учасників освітнього процесу з навчального корпусу № 4
9	Кабінет Декана факультету	12 ⁰⁰ - 12 ⁵⁰	Уточнення взаємодії формувань ЦЗ факультету з силами, які залучаються для ліквідації наслідків НС
10	Територія навчального корпусу № 4	12 ⁵⁰	Уточнення розміщення техніки центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф
11	Територія навчального корпусу № 4	13 ⁰⁰	Уточнення розміщення техніки ГУ ДСНС у Закарпатській області
12	Територія навчального корпусу № 4	13 ⁰⁰ – 13 ¹⁰	Уточнення розміщення безпечних місць перебування учасників освітнього процесу, виконання евакуаційних заходів та при відпрацюванні силової фази тренування

<i>№ з/п</i>	<i>Пункти(точки, місця) роботи</i>	<i>Час проведення</i>	<i>Найменування робіт, зміст питань, що вивчаються</i>
14	Аудиторія № 111 (місце розгортання штабу керівництва тренування)	13 ¹⁵ – 13 ²⁵	1. Перевірка пожежного стану аудиторії. 2. Перевірка укомплектованості необхідними показчиками та майном
15	Аудиторія № ____ (місце розташування заручників)	13 ²⁵ – 13 ³⁰	Перевірка пожежного стану аудиторії
16	Пост оповіщення та зв'язку факультету	14 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Перевірка стану системи оповіщення та зв'язку поста оповіщення та зв'язку факультету
17	Санітарний пост факультету. Санітарний пост навчального корпусу № 4.	14 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Перевірка комплектності санітарного поста навчального корпусу та факультету документальних комунікацій та менеджменту
18	Аудиторія № 111 (місце розгортання штабу керівництва ОТ)	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	Перевірка документації

Начальник штабу керівництва тренуванням

Додаток 6
Варіант плану

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник
об'єктового тренування

«__» _____ 20__ року

ПЛАН

імітації на спеціальне об'єктове навчання з питань цивільного захисту

<i>Місце імітації</i>	<i>Вид імітації</i>	<i>Строк готовності</i>	<i>Сили і засоби</i>	<i>Час проведення</i>	<i>Кількість статистів, кількість постраждалих, яких вони позначають</i>	<i>Відповідальний за імітацію</i>

Помічник керівника ОТ з імітації _____ *підпис ініціали, прізвище*
“__” _____ 20__ р.

ВАРІАНТ

№ з/п	Місце імітації	Вид імітації	Терміни імітації	Сили та засоби для імітації	Час проведення імітації	Кількість статистів	Відповідальний за імітацію
1	В районі № __, цеху № __	Руйнування покрівлі даху	“Ч”+ _	Ділянка даху цеху № __, який підлягає ремонту	20-25 хв.	5-15	ПІБ
2	Шлях вздовж корпусу №	Завал на шляху	“Ч” +	Сміття від розбирання покрівлі	30 хв.	-	ПІБ
3	Місце зупинки транспорту	Пожежа, потерпілі	“Ч”+	Манекен - 2, відходи ПММ-10 кг, мотлох – 5 кг, піддон,	20-25 хв.	3-6	ПІБ

				імітаторів - 2			
4	Трансформаторна підстанція	Відключення зовнішньої мережі електропостачання	“Ч”+	Імітаторів - 2, електриків - 2, знаки для позначення пошкодження в енергетичних мережах, знаки огорожі	30-35 хв.	-	ПІБ
5	Підвальне приміщення 1-й поверх заводу управління	Зараження хлором, потерпілі	“Ч”+	Пахуча рідина, мотлох, прилади хімічної розвідки, знаки огорожі, імітаторів – 2	25-30 хв.	3-10	ПІБ
6	Склад металобрухту	Радіоактивне зараження	“Ч”+	Бідон в металобрухті, знаки огорожі, електрокар, прилади РХР, імітаторів – 2	25-30 хв.	-	ПІБ

Помічник керівника навчання з імітації

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник
об'єктового тренування

« ___ » _____ 20__ року

**ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ,
яких потрібно дотримуватися під час проведення
спеціальних об'єктових тренувань з питань ЦЗ**

Загальними заходами безпеки забороняється:

- перевозити особовий склад і техніку на необладнаних для цих цілей автомобілях, платформах, вагонах і суднах, а небезпечні в поводженні предмети (речовини) – на транспорті разом з людьми;
- експлуатувати несправну техніку і автотранспорт;
- на зупинках виходити на лівий бік дороги, перебувати між машинами і відпочивати під ними;
- запускати двигуни і рухатися з місця без досконалого огляду машин і прилеглої місцевості;
- курити біля машин з горючими і вибухонебезпечними речовинами;
- розміщувати людей в місцях руху і роботи техніки;
- ставати на троси, перебувати під стрілами підйомних кранів, під ковшами екскаваторів і на завалах під час роботи інженерної техніки;
- вести автомобільні радіостанції з високо піднятими антенами при проїзді населених пунктів та ліній електропередач;
- розгортати радіостанції ближче 100 метрів від високовольтних ліній електропередач, працювати на них під час стоянок без заземлення;
- користуватися несправними імітаційними засобами, підривними машинками та іншими приладами для проведення вибухів;
- спалювати імітаційні димові шашки, підривати імітаційні гранати і вибухові пакети на відстані ближче 50 метрів від місць перебування людей і предметів, які легко загоряються;
- підривати імітаційні гранати в населених пунктах і водоймищах;
- випускати освітлювальні і сигнальні ракети в напрямку предметів і матеріалів, які легко загоряються;
- підбирати предмети, які заражені навчальними рецептурами отруєних речовин;

- працювати в колодязях, підземних колекторах і в задимлених приміщеннях без кисневоїзолюючих або звичайних протигазів з гопкалітовими (додатковими) патронами;

- торкатися незахищеними руками (без гумових рукавиць) оголених дротів і з'єднаних з ними металевих предметів;

- входити у приміщення, де знаходяться електроустановки високої напруги, без дозволу відповідного фахівця і дотримання заходів безпеки;

- проводити земельні роботи без погодження з місцевими органами виконавчої влади;

- розводити вогнища в лісопосадках;

- пити воду з неперевірених водозаборів.

З метою забезпечення виконання заходів безпеки необхідно:

1. При відпрацюванні питань підвищеної стійкості роботи об'єкта:

- дотримуватись заходів безпеки при проведенні робіт зі збільшення жорсткості окремих конструкцій, приміщень та споруд;

- готувати комунальні і енергетичні мережі до швидкого і безаварійного відключення при подачі будь-яких екстрених команд;

- вживати заходів, які спрямовані на безаварійну зупинку технологічного процесу;

- при роботі на висоті застосовувати обладнання для страхівки, щоб виключити падіння людей;

2. При проведенні рятувальних робіт:

- вести розвідку місць майбутніх робіт;

- суворо виконувати правила діючих інструкцій з охорони праці при роботі з засобами механізації, пневмо- і електроінструментом, вибухо- і пожежонебезпечними речовинами;

- закріплювати або руйнувати конструкції приміщень і споруд, які загрожують обвалом;

- встановлювати попереджувальні (сигнальні) знаки в місцях проведення робіт;

- керувати особами, які обслуговують машини та механізми, чітко видимими сигналами (прапорцями, ліхтариками). Для подачі сигналів призначити підготовлених людей;

- не допускати перевищення встановлених норм часу безперервної роботи особового складу в ізолюючому одязі та інших засобах захисту.

3. При гасінні пожеж:

- вести розвідку осередків пожеж;

- не допускати перевищення встановленого часу перебування особового складу в безпосередній близькості від вогню (не більше 30 хвилин);

- при гасінні пожеж в непридатному для дихання середовищі діяти в ізолюючих протигасах;

- з початку робіт з розкриття і розбирання конструкцій відключити електричні мережі;

- при скиданні з поверхів і дахів конструкцій (предметів) стежити за тим, щоб не постраждали люди, які працюють біля будинків, а також матеріальні цінності - електропроводи, балкони, техніка;

- при безумовній загрозі вибуху, падіння, закипання нафтопродуктів в резервуарах та інше, особовий склад виводити в безпечне місце;

- не допускати падіння запалювальних сумішей на техніку.

4. При діях вночі та в інших умовах обмеженої видимості (дощ, туман, снігопад та ін.) необхідно завчасно позначити рубежі (ділянки) імітації, на автомобілях та іншій техніці мати знаки встановленого зразка, які видно в темряві.

5. При діях взимку (в холодних умовах):

- забезпечити особовий склад теплим одягом та взуттям;

- ознайомити всіх учасників навчання із заходами щодо попередження обмороження;

- контролювати дотримання особовим складом питного режиму, зокрема, не вживання алкогольних напоїв;

- розгорнути медичні пункти в наметах, які опалюються, або в інших теплих приміщеннях з необхідними медикаментами для надання допомоги обмороженим і підготувати спеціальні машини для їх евакуації;

- перевозити людей на машинах, які обладнані тентами;

- на привалах і зупинках у випадку необхідності здійснювати з особовим складом пробіжки (розминки);

- для зігрівання і укриття від вітру вибирати лісисті ділянки, яри, вживати заходів для надання допомоги обмороженим, не допускати отруєння людей чадним газом і виникнення пожеж (при опалюванні печей в автомобілях, наметах та інших місцях);

- стежити за тим, щоб люди і техніка не відставали, негайно організувати допомогу відсталим і пошук тих, хто загубились.

Начальник штабу керівництва тренуванням

___ квітня 20__ року

Наказ
м. Ужгород

№ ___

***Про створення комісії з оцінки готовності
(допуску) персоналу до проведення
об'єктового тренування
з питань цивільного захисту***

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту» та № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях», з метою забезпечення досягнення навчальних цілей об'єктового тренування, суворого дотримання вимог безпеки, правил експлуатації обладнання та вимог інструкцій,

НАКАЗУЮ:

1. Створити комісію з оцінки готовності (допуску) персоналу закладу вищої освіти _____ до проведення об'єктового тренування у складі:

Голова комісії – _____;

Члени комісії:

1. _____;
2. _____;
3. _____;
4. _____;

фахівець Ужгородського міськрайонного відділу Управління ДСНС України в Закарпатській області – лейтенант служби цивільного захисту – Сідоров І.І.(за згодою).

2. Оцінку готовності (допуску) персоналу закладу _____ до проведення об'єктового тренування провести до __ квітня 2020 року.

3. За результатами роботи комісії скласти відповідний акт та надати мені на затвердження до __ квітня 2020 року.

4. У ході роботи комісії здійснити:

перевірку документів та особисту підготовку заступників, помічників керівника тренування та начальника штабу керівництва тренуванням;

вибіркову перевірку знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників до дій в надзвичайних ситуаціях;

перевірку знань заходів безпеки працівниками, які залучаються до відпрацювання практичних заходів (питань) в ході тренування;

огляд з визначенням ступеня готовності об'єктових спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту та навчально-матеріальної бази до тренування;

перевірку документів з підготовки та проведення об'єктного тренування з питань цивільного захисту;

перевірку проходження керівником тренування, керівником комісії з питань надзвичайних ситуацій, комісії з питань евакуації, керівниками об'єктових спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту функціонального навчання у сфері цивільного захисту;

перевірку проходження особами, які залучаються до тренування інструктажів щодо заходів безпеки під час проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту;

складання акту за результатами роботи.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Декан факультету

Акт
оцінки готовності (допуску) до проведення об'єктового тренування
з питань цивільного захисту

« _____ » _____ 20__р. № _____

Комісія у складі:

Голови комісії – _____;

Членів комісії:

_____ – ;

_____ – ;

_____ – заступник декана факультету з питань МТЗ;

_____ – інженер з охорони праці;

_____ - фахівець Ужгородського міськрайонного відділу

Управління ДСНС України в Закарпатській області – лейтенант служби цивільного захисту -

провела оцінку готовності (допуску) персоналу до проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту.

У ході роботи комісії проведено перевірку документів та особисту підготовку; здійснено вибірккову перевірку знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних питань з навчання; проведено огляд з визначенням ступеня готовності спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту та навчально-виробничої бази до навчання.

Встановлено, що ланки, групи цивільного захисту укомплектовані працівниками, первинними засобами пожежогасіння та іншим табельним майном і технікою.

Документи з підготовки та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту відпрацьовані, а саме:

наказ про підготовку та проведення об'єктового тренування цивільного захисту;

- План проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту, з додатком;

- План імітації на об'єктовому тренуванні з питань цивільного захисту;

Керівник тренування, керівник комісії з питань НС, керівники спеціалізованих ланок, груп цивільного захисту пройшли функціональне навчання, знають свої посадові обов'язки.

Керівник закладу вищої освіти підприємства та відповідальні особи за пожежну безпеку пройшли навчання з питань пожежної безпеки.

Під час вибіркової перевірки знань з питань цивільного захисту працівники показали достатні знання в обсязі загальної програми підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях.

Працівники, які залучаються до практичних питань тренування пройшли інструктаж щодо заходів безпеки під час проведення тренування.

ВИСНОВОК: *керівний склад та працюючий персонал закладу вищої освіти готові до проведення об'єктового тренування з питань ЦЗ.*

Голова комісії :		
Декан факультету	_____	_____
Члени комісії:		
фахівець Ужгородського		
міськрайонного відділу Управління		
ДСНС України в Закарпатській області	_____	_____
– лейтенант служби цивільного захисту		
_____	_____	_____
_____	_____	_____
заступник директора з питань		
МТЗ	_____	_____
інженер з охорони праці	_____	_____

ЗВІТ

про організацію підготовки та проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту вищого навчального закладу

за темою _____

Тривалість тренування _____

Керівник тренування _____

До тренування залучалися:

- об'єктова комісія з питань надзвичайних ситуацій - _____ осіб;
- органи з евакуації - _____ осіб;
- підрозділ (особи) з питань цивільного захисту - _____ осіб;
- особи, на яких у разі виникнення надзвичайної ситуації покладаються функції керівника робіт з ліквідації наслідків НС та працівників штабу з ліквідації наслідків НС об'єктового рівня, - _____ осіб;
- об'єктові аварійно-рятувальні служби (у разі утворення) - _____ осіб;
- об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту - _____ осіб;
- об'єктові формування цивільного захисту - _____ осіб;
- чергова (диспетчерська) служба (у разі утворення) - _____ осіб;
- об'єктові добровільні пожежні дружини (команди) - _____ осіб;
- інші працівники - _____ осіб.

1. Організація підготовки керівництва (керівника) тренування (інструктивно-методичні заняття, цільові інструктажі, отримання консультації або іншої допомоги від навчально-методичного центру сфери цивільного захисту тощо).

2. Повнота та якість відпрацювання організаційних та навчально-методичних документів з проведення тренування.

3. Оцінка здатності керівного складу і фахівців підприємства, установи, організації до вирішення завдань цивільного захисту:

- своєчасність та повнота виконання заходів цивільного захисту відповідно до встановленого режиму діяльності;
- організація роботи комісії з питань надзвичайних ситуацій, органів з евакуації;
- робота підрозділу (особи) з питань цивільного захисту щодо організації збору та узагальнення даних і оцінки обстановки, підготовки розрахунків і пропозицій для прийняття обґрунтованих рішень, своєчасність надання оперативних донесень;
- організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків, доцільність застосування підрозділів, своєчасність доведення завдань до виконавців;
- організація всебічного забезпечення заходів цивільного захисту та проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

- якість і повнота відпрацьованих графічних та текстуальних документів.

4. Оцінка спроможності об'єктові спеціалізованої служби (формування) цивільного захисту до дій за призначенням:

- укомплектованість спеціалізованої служби (формування) особовим складом, спеціальним устаткуванням та пристроями, технікою і майном;

- своєчасність висування та розгортання у визначеному районі (місці) виконання завдань, підтримання постійного зв'язку з органом управління, якому підпорядкована спеціалізована служба (формування);

- організація ведення розвідки, проведення спеціальних робіт за профілем спеціалізованої служби (аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт формуванням).

5. Відпрацювання сигналів оповіщення цивільного захисту і дій персоналу за ними.

6. Перелік заходів, виконаних з метою вдосконалення цивільного захисту підприємства, установи, організації в період підготовки та проведення навчання (тренування).

7. Результати тренування, обговорені на засіданні комісії з питань надзвичайних ситуацій підприємства, установи, організації (протокол № _____ від _____ додається).

Декан факультету

підпис

ініціали, прізвище

Обговорено і затверджено на методичній комісії
навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Закарпатської області
Протокол № ____ від ____ грудня 2019 року